

SİYASAL GÖÇ VE UYUM

Mardin’de Suriyeli Göçmenler Üzerine Bir Araştırma

Dr. Mehmet AY

DTA Yayıncılık | DTA Publishing

Yayın No | Publication Number: 46

Kitap Adı: SİYASAL GÖÇ VE UYUM

-Mardin'de Suriyeli Göçmenler Üzerine Bir Araştırma

Book Title: POLITICAL MIGRATION and SOCIAL COHESION

-A Case Study of Syrian Migrants in Mardin

Yazar | Author: Mehmet AY | orcid.org: 0000-0002-3072-2579

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book

Yayın Tarihi | Publication Date: Haziran 2025 | June 2025

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13.5 x 21

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 150

ISBN: 978-625-5959-35-5

DOI:

Atıf Bilgisi | Cite as: Ay, Mehmet. *Siyasal Göç ve Uyum -Mardin'de Suriyeli Göçmenler Üzerine Bir Araştırma* - Bursa: DTA Yayıncılık, 2025

1. Siyaset | Politics
2. Uluslararası İlişkiler | International Relations
3. Siyasal Göç | Political Migration

Kapak ve Mizanpaj | Cover Design and Layout:

Samet TORUN - Ahmet TUNÇDEMİR

Sertifika Numarası | Certificate Number: 74919

Yayıncı | Publisher: DTA Yayıncılık Bilişim Ltd. Şti.

Odunluk Mah. Akademi Cad. Zeno Business Center 2C/28 Nilüfer/Bursa

+90 507 227 1297 | bilgi@dtayayincilik.com.tr | www.dtayayincilik.com.tr

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.

Sertifika Numarası: 47479

Copyright © Bu Eserin bütün hakları DTA Yayıncılık'a aittir.

Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Copyright © All rights of this work belong to DTA Publishing. Without the permission of the publishing company, the whole or part of the book cannot be printed, published, reproduced or distributed electronically, mechanically or through photocopying.

SİYASAL GÖÇ VE UYUM

Mardin'de Suriyeli Göçmenler Üzerine Bir Araştırma

Dr. Mehmet AY

Bursa 2025

Mehmet AY

1982 yılında Midyat'ta doğan Mehmet AY, ilk, orta ve lise öğrenimini doğduğu şehirde tamamladı. 2007 yılında Selçuk Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun oldu. 2019 yılında Mardin Artuklu Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimini tamamladı. 2025 yılında Hasan Kalyoncu Üniversitesi'nde aynı alanda doktor unvanını aldı. Kozmopolit bir coğrafyada büyümenin sağladığı kültürel çeşitlilikle şekillenen yazar, Kürtçe, Arapça, Süryanice ve İngilizce dillerini bilmektedir. Akademik ilgi alanları arasında göç, toplumsal uyum, kimlik, güvenlik ve güvenlikleştirme kavramları yer almaktadır. Bu kitap, yazarın yüksek lisans tezinden yola çıkarak geliştirdiği ilk çalışmasıdır.

Mehmet Ay was born in 1982 in Midyat, where he completed his primary, secondary, and high school education. He graduated from the Department of International Relations at Selçuk University in 2007. In 2019, he completed his master's degree in the Department of Political Science and International Relations at Mardin Artuklu University. In 2025, he earned his Ph.D. in the same field from Hasan Kalyoncu University. Growing up in a cosmopolitan region, the author was shaped by a culturally diverse environment and is proficient in Kurdish, Arabic, Syriac, and English. His academic interests include migration, social integration, identity, security, and the concept of securitization. This book is his first published work, developed from his master's thesis.

Başka yerlerden gelmek, buralı değil de oralı olmak ve dolayısıyla da hem içerde hem de dışarda olmak... Bu aynı zamanda yabancının dramıdır. Geleniğin anavatanından kopmuş ve sürekli meydan okunan bir kimliği yaşayan yabancından, dört bir yana saçılmış bir tarihsel miras ile heterojen bir şimdiki zaman arasındaki sonu gelmeyen bir tartışmada kendisini hep evinde hissetmesi beklenir.

Ian Chambers

İÇİNDEKİLER

Ön Söz	11
Kısaltmalar Listesi.....	10
Giriş.....	13

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE SİYASAL GÖÇ TARİHİ

1. Osmanlı Siyasal Göç Hareketleri 1789'dan Günümüze	30
1.1. Kırım Göçleri	32
1.2. Kafkas Göçleri	34
1.3. Balkan Göçleri.....	36
1.4. Birinci Dünya Savaşın'da Yaşanan Göçler.....	38
2. Cumhuriyet Döneminde Türkiye'ye Yaşanan Göçler.....	39
2.1. Yunanistan ile Yaşanan Göçler ve Zorunlu Mübadele	39
2.2. Bulgaristan Göçleri.....	40
2.3. Yugoslavya-Makedonya ve Romanya Göçleri	42
2.4. Afganistan Göçleri.....	43
2.5. Doğu Türkistan Göçleri	45
2.6. İran, Irak ve Suriye'den Türkiye'ye Yaşanan Göçler	46

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1. Göç.....	51
2. Göç Türleri.....	53
2.1. Gönüllü ve Zorunlu Göç	53
2.2. Siyasal Göç	55
3. Göç Teorileri.....	58
3.1. Ekonomik Göç Teorileri.....	58
3.2. Göç Sistemleri Teorisi	60
3.3. Network (İlişkiler Ağı) Teorisi	60
3.4. İtme-Çekme (Push-Pull) Teorisi.....	61
3.5. Ulusaşırı Teori.....	63
4. Uyum ve Uyum Süreci Üzerine.....	64
5. Geçmişten Günümüze Türkiye'ye Göç Akışları.....	67
6. Mardin İli.....	69

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

VERİLERİN ANALİZİ VE YORUMU

1. Tanıtıcı Bulgular	75
2. Sığınmacıların Uyum Süreci	84
3. Sığınmacıların Siyasal Tepkisi	94
4. Mardin'de Yaşayan Vatandaşların Suriyeli Sığınmacılara Bakışı	99
4.1. Mardin'de Yaşayan Vatandaşların Sosyo-Demografik Özellikleri.....	99
4.2. Mardinliler Açısından Suriyeli Sığınmacılar	102

Sonuç ve Öneriler	115
Kaynakça	125
Ekler	131
Extended Summary	147

ŞEKİL VE TABLOLAR LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara göre kayıt altına alınan Suriyeliler	18
Şekil 2: Göçlerin Meydana Gelmesinde Etkili Olan Etmenler	57
Şekil 3: Geçici Barınma Merkezleri İçinde ve Dışında Kalan Suriyeliler	68
Şekil 4: Mardin Siyasi Haritası ve Sınır Hattı	69
Tablo 1: Mardin İli ve İlçelerinde 04.10.2019 Tarih İtibariyle Kayıt Altına Alınan Suriyeli Sığınmacılar	71
Tablo 2: Suriyeli Katılımcıların Cinsiyet Durumları	75
Tablo 3: Suriyeli Katılımcıların Yaş Durumları	76
Tablo 4: Suriyeli Katılımcıların Cinsiyete Göre Yaş Dağılımı	77
Tablo 5: Suriyeli Katılımcıların Eğitim Durumu	77
Tablo 6: Suriyeli Katılımcıların Yaşa Göre Eğitim Durumu	78
Tablo 7: Suriyeli Katılımcıların Medeni Durumu	79
Tablo 8: Suriyeli Katılımcıların Anadil Durumu	80
Tablo 9: Suriyeli Katılımcıların Dini İnancı	80
Tablo 10: Suriyeli Katılımcıların Mesleki Durumu	80
Tablo 11: Suriyeli Katılımcıların Mardin’de Çalışma Durumu	81
Tablo 12: Suriyeli Katılımcıların Mardin’de Aylık Geliri	82
Tablo 13: Suriyeli Katılımcıların Mardin’de Kaldığı Yer	82
Tablo 14: Katılımcıların Kamu Kurumundan Aldığı Yardım Durumu	83
Tablo 15: Göçe Neden Olan Faktörler	83
Tablo 16: Göç Ederken Türkiye’de Ne Kadar Kalacağını Düşünme Durumu	84
Tablo 17: Suriyeli Katılımcıların Dini İnancını Rahat Yaşama Durumu	85
Tablo 18: Anadil ile Mardin’de dini inancını rahat yaşayabilme Durumu	86
Tablo 19: Suriyeli Katılımcıların İletişim Kurmadaki Zorluk Durumu	87
Tablo 20: Bölge Halkının Size Yaklaşımını Nasıl Değerlendiriyorsunuz	88
Tablo 21: Mardinlilerin Kültürel Olarak Yakın Hissedilmesi Durumu	88
Tablo 22: Katılımcıların Ayrımcılık-Irkçılık ile karşılaşması Durumu	89
Tablo 23: Anadil ile Ayrımcılık-Irkçılık ile Karşılaşma Durumu	89
Tablo 24: Katılımcıların Kendisini Yabancı Hissetmesi Durumu	90
Tablo 25: Katılımcıların Mardin’deki Akrabaları	91

Tablo 26: Akrabaların Uyuma Etkisi.....	92
Tablo 27: Katılımcıların Yaşadığı Yerin Etnik Durumu	92
Tablo 28: Suriyeli Çocukların Mardinli Çocuklarla İlişki Durumu.....	93
Tablo 29: Çocukların Büyümesi ile Endişe Durumu.....	93
Tablo 30: İç Savaş Biterse Geri Dönme Durumu.....	94
Tablo 31: Suriye’de Yaşanan Olayların En Büyük Sorumlusu.....	95
Tablo 32: Göç’e Neden Olan Faktörler ile Suriye’de Yaşanan Olayların Sorumlusu	96
Tablo 33: Türkiye’nin Suriye Politikasını Değerlendirme Durumu.....	97
Tablo 34: Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı Olma İsteği Durumu.....	98
Tablo 35: Türkiye’ye Geldikten Sonra Türkiye Hakkındaki Fikirlerin Değişme Durumu	98
Tablo 36: Mardinli Katılımcıların Cinsiyet Durumu	99
Tablo 37: Mardinli Katılımcıların Yaş Durumu.....	99
Tablo 38: Mardinli Katılımcıların Eğitim Durumu	100
Tablo 39: Mardinli Katılımcıların Medeni Durumu	100
Tablo 40: Mardinli Katılımcıların Dini İnancı	101
Tablo 41: Mardinli Katılımcıların Mesleki Durumu	101
Tablo 42: Mardinli Katılımcıların Anadil Durumu	101
Tablo 43: Mardinli Katılımcıların Gelir Durumu	102
Tablo 44: Suriyeli Sığınmacıların Türkiye’ye Kabul Edilmelerini Doğru Bulma Durumu	103
Tablo 45: Cinsiyet ile Sığınmacıların Türkiye’ye Kabul Edilmesini Doğru Bulma Durumu Arasındaki İlişki.....	104
Tablo 46: Eğitim Düzeyi ile Sığınmacıların Türkiye’ye Kabul Edilmesi Arasındaki İlişki Durumu.....	105
Tablo 47: Dini İnanç ile Sığınmacıların Kabul edilmesi arasındaki İlişki Durumu	106
Tablo 48: Suriyelilere Devlet Tarafından Yapılan Yardım Durumu.....	107
Tablo 49: Mardinli Katılımcıların Aylık Geliri ile Sığınmacılara Devlet Tarafından Verilen Yardımların İlişki Durumu....	108
Tablo 50: Sığınmacıların Mardin’de Neden Olduğu Sorunların Durumu	109
Tablo 51: Sığınmacıların Suç Oranı Artırması Durumu	109
Tablo 52: Sığınmacılarla Birlikte Yaşamaktan Memnuniyet Durumu.....	110
Tablo 53: Sığınmacıların Mardin’e Uyumlarının Başarı Durumu....	111
Tablo 54: Sığınmacılara Vatandaşlık Verilmesi Durumu	111
Tablo 55: Eğitim Düzeyi ile Sığınmacılara Vatandaşlık Verilmesi Arasındaki İlişki	112
Tablo 56: Sığınmacıların Mardin’e Katkı Durumu	113